

# GOSPODARSTVO

TRGOVINA \* INDUSTRIJA \* OBRT \* FINANCE

Leto II. št. 22

1. test 16. julija 1948

Cena litr 15

Pred donavsko konferenco v Beogradu

## ZA SVOBODNO PLOVBO in proti internacionalizaciji

V Beogradu bo 30. t. m. pričela zasedati donavska konferenca, ki naj bi po sklepu Sveta zunanjih ministrov (v New Yorku decembra 1947) izdelala novo konvencijo o plovnem režimu na Donavi. Mednarodni promet po Donavi je tik pred drugo svetovno vojno dosegel 3,5 milijonov ton letno.

Vprašanje ureditve plobove po Donavi je važno tudi za tržaško luko. Donava je precej nevaren telemec tržaškega pristanišča, ker odboja promet iz tržaškega naravnega zaledja na vzhod, v Crno morje. Madžarska ima celo posebne ladje — dvočivke, ki plovejo po Donavi in dalje po morju skozi Dardanele na Bližnji vzhod.

Plovne ovire na Donavi so še res velike — reka je zamrznjena po nekaj mesecih, skozi železna vrata je plova še vedno precej težavna in pesek ogroza globino reke na ustju. Toda tehnika napreduje, gospodarsko sodelovanje med glavnimi podonavskimi državami se iz dneva v dan jača in odbojajoče stališče trgovinske politike angloameriške VU in Trstu nasproti državam tržaškega zaledja, zlasti nasproti Jugoslaviji, žene promet na vzhod. Pa tudi hvarščajoča narodnostna nestrpnost in vse ostrejša gonja italijanskega nacionalističnega tiska v Trstu proti slovenskim podjetjem, ki se opira na italijanski kapital in jo vodi ljudi iz Italije, bo kmalu opravila svoje.

Rečna plova ima določene prednosti pred prevozom na železnih, kakor pri prevozu težkega blaga vse vprek, žita, rud, premoga, lesa itd. Poleg tega pa se plovo področje Donave čedalje bolj širi; gradnja plovnega prekopa med Donavo in Odro, ki bo pozneje združen z Labo, pa tudi prekopa Donava-Majna-Ren je v teku. V tržaškem zaledju se torej razvija obširna rečna mreža, ki bo čedalje ostrejša tekmovala z železnico in odvajala promet od tržaške luke. Jasno je, da razvoj narekuje Tržačanom čim odločnejšo podjetnost, da bi Trst spet osvojil svoje stare postojanke in jih ohranil, medtem ko v današnjem tržaškem vzdušju v resnici ničesar ne store v tej smeri.

V Beogradu pojde za praktično izvedbo kompromisne rešitve glede donavske plobove, ki je bila doždena na mirovni konferenci, oziroma pred Svetom zunanjih ministrov (Sovjetske zveze, ZDA, Britanije in Francije), Sovjetska zveza in donavske obalne države, ki so bile zastopane na mirovni konferenci leta 1946, so branile stališče, da je ureditev plobove na Donavi in izdava nove konvencije izključno zadeva obalnih držav, medtem ko so Angloameričani zahtevali spoštovanje pridobitnih pravic, to se pravi sodelovanje pri nadzorstvu in zamenjanju svobodne plobove. Američani in Angleži so stremeli po internacionalizaciji Donave, po rešitvi torej, ki bi okrnila suverenost obalnih držav. Sovjetska zveza je z obalnimi državami končno pristala na to, da se navedeni v mirovne pogodbe z Bolgarijo, Madžarsko in Rumunijo in da se 6 mesecev po podpisu mirovne pogodbe sestane konferenca z namenom, da izdela končno pravilnik o plovi; v smislu tedanjega sporazuma naj bi konferenci prisostvovali predstavniki Sovjetske zveze, Jugoslavije, Češkoslovaške, Bolgarije, Rumunije, in med obalnimi državami Ukrajina, ZDA, Britanija in Francija. Avstrija naj bi se udeležila konference le, ko bi med tem časom sklenila mirovno pogodbo. (Po najnovejšem sporazumu bo Avstrija prisostvovala samo kot opazovalka.) Sočasno zveza in obalne države so vsem tem priznavajo načelo svobodne plobove na Donavi za trgovinske ladje, ostale

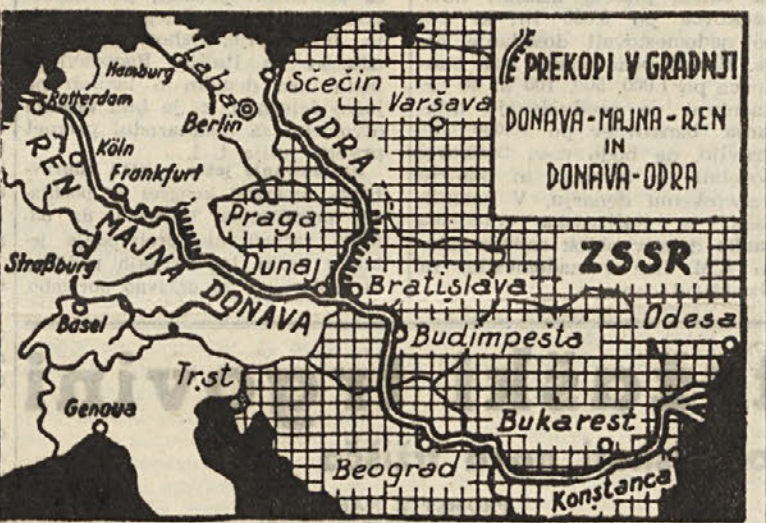
lo pa je nerešeno vprašanje nadzorstva svobodne plobove, ker so te države na mirovni konferenci uprno branile načelo, da pripada to samo obalnim državam.

V Pariškem miru (1856), sklenjenem po zaključku krimske vojne, ki je znatno oslabilo Rusijo, so se zapadne sile (Anglija, Avstrija in Francija) vsidrale na Donavi. Internacionalizirale so tako imenovano obmorsko Donavo (od Galaca do morja) in jo postavile pod nadzorstvo »Evropske donavske komisije«, v kateri je bila sicer zastopana tudi Rusija, vendar je v komisiji prevladoval angleški vpliv. Čeprav je bila za ureditev plobove na notranjem delu (od Galaca navzgor) ustanovljena »Mednarodna obalna komisija«, je v resnici kontrolirala Donavo do Galaca Avstro-Ogrska, kateri so se mo-

cev v sinajskem sporazumu (1933) otresla nadzorstva »Evropske donavske komisije« na spodnji Donavi.

Hitler si je poskušal dokončno zagotoviti oblast na Donavi na dunajski konferenci (september 1940), na kateri je razpustil »Mednarodno obalno komisijo« in ustanovil »Donavski svet«. Po likvidaciji »Evropske komisije« pa bi bil rad razdelil oblast na spodnji Donavi med se in Rumunijo, toda temu se je odločno uprla Sovjetska zveza, ki se je že junija tega leta po zavzetju Besarabije pojavila na ustju Donave.

Po zlomu nacionalsocialistične Nemčije in njenega gospostva v Podonavju, se je položaj Sovjetske zveze na Donavi še bolj utrdil. Prav tako je Jugoslavija, ki je že pred vojno imela na Do-



rale male obalne države, kakor Srbija, popolnoma ukloniti.

Versajski mir (1919) in, Donavski statut (sprejet na Pariški konferenci 1921) sta pod pritiskom zapadnih sil napravila usodni poprsek, da sta namreč Rusijo izključila iz obeh komisij, medtem ko je bila poklicana v komisiji Italija. Po Mussolinijevih megalomanskih načrtih naj bi Italija sploh zavladala v Podonavju; tako je že kupila veliko količino delnic najvažnejšega plovnega podjetja na Donavi »Donavske paroplovne družbe« na Dunaju. Mussolinijev načrt je ključno propadel po gospodarskem in političnem vdoru Tretjega rajha v Podonavje, ki ga je tudi Rumunija hotela izkoristiti za to, da bi se s pomočjo Nem-

navi najmočnejše trgovinsko brodogojstvo, zavela mesto, ki ji pripada že po njenem zemljepisnem položaju in važnosti njenega rečnega prometa. (Do nemškega napada je bil tudi sedež Mednarodne obalne komisije v Beogradu, kamor je bil prenesen iz Bratislave.) Ob izlivu Save in Donave leži Beograd — najvažnejše pristanišče na Donavi. (Pristanišče je za zdaj še na Savi tik ob njenem izlivu v Ozevo.) Na jugoslovanskem ozemlju so tudi vse pomožne naprave za olajšanje in zavarovanje plobove skozi Železna vrata.

Ni torej slučajno, da je bila konferenca, ki naj izdela dokončni pravilnik o plovi na Donavi, sklicana v Beograd.

L. B.

## Zamotanost italijanskega davčnega sistema

V italijanskem gospodarskem tisku se v zadnjih časih mnogo govori o davčni reformi, ki o bo mora italijanska vlada prejeti ali se j nadežati predložiti parlamentu. Zamotanost italijanskega davčnega sistema je po 30-letni izkušnji dobro znan tudi v Trstu. Državni finančni organi ravnao pri obdavčevanju — to velja zlasti za neposredne davke — z načelno domnevo, da je vsak davkoplačevalec nepošten, da vedno prikriva stvarne dohodke in da se izogiba na vse načine davčnih obveznosti. Davkoplačevalec pa, ki ve zato, je dejansko postal takšen. Med državo in davčnimi obvezniki se je razvila žilava in trdovratna borba. Le najpremožnejši davkoplačevalci znajo spretno izabljati zamotane davčne predpise v svojo korist, medtem ko se morajo mali davčni obvezniki največkrat pokoriti diktatom upravnega aparata.

Steber italijanske državne finance je poslovni davek (IGE) ki je dal n. pr. v preteklem finančnem letu vrget nad 25% vseh državnih dohodkov. Zaradi tega se bo verjetno tudi name-

ravana davčna reforma tudi v bodoče opirala v prvi vrsti na ta davek.

Po važnosti sledijo državni dohodki, ki so v zvezi s carinami in davkom na potrošnje, in predstavljajo okrog 17% celokupnega donosa državnih financ. Na tretje mesto spadajo dohodki državnega monopola (12%).

Sele na četrto mesto prihajata dohodninski (R.M.) in dopolnilni (Complementare) davek, ki sta v zadnjem finančnem letu vrgla okrog 10% vseh dohodkov. Kljub temu pa predvidevala da bo prav vprašanje dohodninskega in dopolnilnega davka predmet najvažnejšega razpravljanja, ker je pri tem davku davkoplačevalec neposredno prizadet in ker je prav na tem področju država ustvarila ogromni iztirjevalni aparat. Računajo namreč, da znašajo stroški za skrajno birokratično iztirjevanje dohodninskega in dopolnilnega davka okrog 1/3 njegovega celokupnega donosa. Nekateri opazovalci trdijo celo, da bi bilo bolje, če bi to vrsto davka spriče njegovega stvarnega donosa in upravne muke za iztirjevanje sploh opustili.

## Zveza italijanskih petrolejskih koncernov

Med petrolejskimi industrijskimi in trgovinskimi podjetji v Italiji je bila te dni ustanovljena Petrolejska zveza (Unione petrolifera), h kateri so pristopila tudi podjetja, ki poslujejo z državnim in angloameriškim kapitalom. Predsednik zveze je dr. G. Ringler, v izvršnem odboru pa so kot podpredsedniki conte Carafa d'Andria, inž. Kaftal in dr. Marchese in še 6 drugih članov. Gre za koordinacijo delovanja industrijskih in trgovinskih podjetij, odkar je prenehal izjemni režim, pa tudi za izvedbo Marsnallovega načrta. Po ustanovitvi je že bilo več posvetovanj med predstavniki petrolejskih čistilnic in podjetij za uvoz nafte.

## Storza poklanja Trstu - ameriške dolarje

Prav predstavnik države, ki je 25 let ovirala vsako neodvisno gospodarsko pobudo v Trstu, ki je podredila vse tržaško banкарство in pomorstvo Milanu, Benetkam in Genovi in ki je po priznanju samih italijanskih piscev najstrožje pobirala davke prav v Juljski krajini in je poglala v svet iz dežele okoli 100.000 ljudi, je na konferenci Marshallovih držav v Parizu sprožil predlog naj se Sto vključi v Marshallov načrt, s katero Italijanska vlada ne more ostati ravnodušna nasproti moralnim in materialnim potrebam prebivalstva Juljske krajine. (Lo appetito viene mangiando, za Trstom torej tudi Juljski krajina...) Kakor da bi Italija poklonila Trstu 20 milijonov dolarjev, ki jih je ameriški Kongres že davno odobril! In angloameriška VU je že davno naznanila, da bo upravljala sama ta kredit ob sodelovanju posebne ameriške komisije.

Pravno stanje Sto-ja, ki ga določa mirovna pogodba se prav nič ni izpremenilo po izjavi predstavnika Italije v Parizu. Zunanji minister Storza, ki je dal tudi tržaškemu radiju teatralno naznaniti izjavo svojega uradnika, je samo izbral tudi lo priliko, da vzenemizi Trst poveča občutek negotovosti in s tem zada nov udarec tržaškemu gospodarstvu.

## Razvrednotenje argentinskega peza

Najnovejša valutna reforma v Argentini pomeni dejansko 20% znižanje vrednosti peza, čeprav urad. na poročila ne govore o razvrednotenju. Uradno sicer obstaja svobodni denarni trg, v resnici pa ves devizni trg nadzira Argentinska osrednja banka. Dolar stane danes na svobodnem trgu okoli 6,60 peza, uradni tečaj pa je padel od 4,01 na 4,81 peza za dolar ali pa od 0,94 na 1,12 peza za švicarski frank. Reforma predvideva več tečajev, tako na pr. se izvoz obračunava po tečaju 3,35 peza za dolar, uvoz pa 3,73 peza. Izvoz industrijskih izdelkov se obračunava celo po tečaju 5 pezo za dolar. Devizni trg je sploh silno kompliciran prav zaradi obstanka raznih vrst tečajev.

Pezo je v menjalnicah nazadovol izpod tečaja, ki ga navaja »svobodni devizni trg« pod nadzorstvom Argentinske banke in je padel celo na 8 pezo za dolar. Vlada je zato z novo odredbo zaukazala, da ne sme biti tečaj, označen v menjalnicah, nižji za več kakor 10% v primeri z uradnim svobodnim tečajem. Po vsem tem bo tečaj v menjalnicah znašal najmanj okoli 5,30 za dolar in 1,24 peza za švicarski frank.

Smernice, ki bodo vodile italijansko vlado pri predlogih za davčne reforme, še niso znane. Ze pred nekaj meseci so ustanovili posebno komisijo pod predstvom finančnega ministra za preučevanje davčne reforme. Komisija je doslej preučila le tehnično stran obdavčevanja.

## POPOLN USPEH jugoslovanskega gospodarskega načrta v prvem polletju 1948

Planska komisija je objavila naslednje podatke o izpolnitvi jugoslovanskega plana za prvo polletje 1948:

Finance: izpolnitev splošne akumulacije 112,9%; presežek skupnih proračunskih dohodkov nad skupnimi proračunskimi izdatki 13 milijard 846.530.853 din.

Industrija: celotna izpolnitev 100,8%. Zvezna težka industrija 103,4%, zvezno rudarstvo 97,1%, zvezno elektrogospodarstvo 100%; zvezna lahka industrija 111,9%; celotna republiška industrijska proizvodnja 95,7% (na prvem mestu Slovenija).

Promet: celokupna izpolnitev 108,7% (železnice 102%, pomorstvo 99,8%, rečna plova 92%); prevoz blaga 100,3%; prevoz potnikov 121,7 odstotka.

Gradbeništvo: celotna izpolnitev 95,1%.

Gozdarstvo in lesna industrija: celotna izpolnitev 89,4%.

Setveni plan: 100,4% (na prvem mestu Crna gora).

Industrijsko blago za deželo: (domača proizvodnja in nakupi iz tujine) 97,7%.

Zunanja trgovina: Izpolnitev plana uresničuje plačilnih sredstev v tujini 108,2%, tekoče zunanje trgovinsko dolgovanje tujae do FLRJ 17,3%, tekoče zunanje trgovinsko dolgovanje FLRJ do tujine 6,3%.

Jugoslovanski gospodarski krogi poudarjajo, da so planske naloge industrijske proizvodnje za 61% večje, kot so bile lani, kljub temu pa je republiška in zvezna indu-

strija izpolnila svoj plan, dočim ga je lani izpolnila za 97,8%. Nazadovanje je le navidezno tudi pri proizvodnji lesa (89,4% v primerjavi s 95% v letu 1947), ker so se naloge na tem področju zvišale v primerjavi z lanskim letom za 235 odstotkov.

Največji uspehi pa so bili zabeleženi pri izvozu, ki je bil v prvem polletju 1948 3,31 krat večji kakor v prvem polletju 1947, pri lesu pa celo 3,78 krat večji kakor v prvih šestih mesecih lanskega leta.

## Jugoslovanski les za Anglijo

Angleški ministarstvo za trgovino javlja, da je bil med Veliko Britanijo in Jugoslavijo sklenjen drugi sporazum g'edč dobave jugoslovanskega lesa Angliji. Jugoslavija bo dobavila Angliji za 1,8 milijona funtov mehkega lesa. Poprej je bil sklenjen sporazum g'edč dobave trdega lesa. Oba sporazuma sta bila sklenjena izven okvirja redne angleško-jugoslovanske trgovinske pogodbe, za katero se državi pogajata že delj časa. Jugoslavija bo izvozila v Anglijo za 3,75 milijona funtov lesa in bo za to prejela plačilo v funtih.

Jugoslovansko imovino v Angliji, ki je naložena pri Angleški banki, cenijo na okoli 2 milijona funtov. Gre predvsem za jugoslovansko zlato, ki je bilo prenešeno iz Jugoslavije, da bi ga rešili pred Nemci. V uradnih angleških krojih izjavljajo, da angleška vlada doslej še ni ničesar ukrenila glede vrnitve tega imetja Jugoslaviji.

## Pogoji za izvedbo Marshallovega plana

Pogoji, ki jih je ameriška vlada postavila Marshallovim državam za sklepanje pogodb o izvedbi Marshallovega načrta, so značilni za ameriško zunanjo trgovinsko politiko nasproti njim. Med pogajanji so Američani pod pritiskom javnega mnenja v Franciji in Angliji v marsičem popustili, kljub temu kažejo ti pogoji na smernice njihove trgovinske politike.

Med glavnimi prvotnimi pogoji ZDA navajamo: ZDA so zantevale pravico, da se ameriška vlada lahko prične pogajati z vsako izmed Marshallovih držav, ko bi smatrala za potrebno, da se izvršijo izpremembe v njenem denarnem sistemu; ameriška vlada ima pravico nadzirati državne proračune Marshallovih držav z namenom, da bi ostali v ravnotežju; Marshallove države so dolžne sprejeti ustavo mednarodne trgovine, izdelano v Havani; omeniti je treba sistem prednostnih carin v okviru angleškega in francoskega imperija; v mednarodne trgovinske pogodbe morajo Marshallove države vnesti v korist zapadne Nemčije in Japonske, ki sta pod angloameriško in francosko upravo, ključvzlo države z največjimi ugodnostmi; one se morajo obvezati, da bodo 10% Marshallove pomoči vrnile v surovinah strateškega pomena. Končno je ameriški načrt za sklepanje pogodb z Marshallovimi državami vseboval tudi zahtevo, da se v Marshallovih državah dovolji ameriškim kapitalistom ustanavljanje podjetij in izkoriščanje domačih surovin pod istimi pogoji kakor domačim državljanom. Med pogajanji so Američani popustili Francozom v smislu, da se bodo njihovi kapitalisti morali pogajati s francosko vlado za vsak primer posebej.

## AMERIŠKA TRGOVINSKA MORNARICA ZMANJSANA

Po podatkih ameriške pomorske komisije se je amirško trgovinsko brodogojstvo, ki je lansko leto junija štelo 2,610 potniških in tovornih ladij (med njimi 530 petrolejskih tankov), skrčilo na 1.706 ladij (med njimi 480 tankov). Trgovinsko brodogojstvo ZDA obsega še vedno 600 ladij več kakor 1941. Tega nazadovanja je krivo zmanjšanje povpraševanja po ladijskem prostoru za pre-

voz blaga in pa konkurenca tujega brodogojstva. Po zakonu o Marshallovem načrtu je ameriški mornarici zagotovljena vsaj polovica prevoza blaga, ki je namenjeno Evropi.

## ZDA SE ZANIMAJO ZA GOSTINSKO OBRT V EVROPI

Conrad N. Hilton, predknednik ameriške družbe Hilton Hotels Corporation, je te dni preučil gostinske razmere v Franciji, Svici in Italiji. On je mnenja, da bi se dalo pomankanje dolarjev nekaterih evropskih držav zmanjšati na ta način, da bi Američani investirali velike kapitale v gostinsko industrijo v Evropi.

## Mnenja Za sodelovanje med vzhodom in zapadom

Sovjetska revija »Voprosi ekonomiki« (zvezek za april 1948): Sovjetska država izhaja iz možnosti in zuženosti sodelovanja med socialističnim in kapitalističnim sistemom. Gospodarski stiki med vsemi deželami krepe v pogojih popolne enakopravnosti njihovega gospodarstva in so činitelj, ki pomaga krepiti mir.

»New Statesman and Nations« (London): Gospodarska obnova Evrope je mogoča samo, ako se gospodarski stiki z vzhodno Evropo razvijajo na vsej črti; toda trgovina se v takšnem obsegu ne more razviti, ako se Rusija prikazuje kot snapadalec. Poleg tega politika vojaškega nadzorstva zahteva ne samo, da se sprizunimo z razkosanjem Nemčije, temveč tudi z obnovo zapadne Nemčije kot vojaške sile. Francija se je uprla najodločnejše takšnim načrtom. Kar je važno; vse kaže, da niti Rusi niso pripravljeni, da sprejmejo razkosanje Evrope v vzhodno in zapadno.

Angleški laburistični poslanec Warbey je v zvezi z ameriškim pogoji za izvedbo Marshallovega načrta izjavil, da bo bodočnost zagotovljena, ko bo neodvisnost Anglije spet obnovljena in ko bo Angležem in Sovjetom mogoče podati si roke z namenom, da skupaj zgradijo socialistično Evropo.

# SODELOVANJE JUGOSLAVIJE PRI OBNOVI ALBANIJE

Beograjska »Borba« je objavila statistične podatke, ki osvetljujejo gospodarske odnose med Jugoslavijo in Albanijo in pomoč, ki jo je nudila Jugoslavija gospodarsko zaostali Albaniji.

Politični pogodbi o prijateljstvu in medsebojni pomoči med obema državama (9. julija 1946) je sledila »pogodba o vskladenju gospodarskih načrtov, o carinski uniji in izenačenju valut (27. novembra 1946), s katero je bila postavljena osnova za gospodarsko sodelovanje med obema državama.

Po sovjetskem vzoru so bile ustanovljene mešane družbe na osnovi paritete (50% jugoslovanske in 50% albanske udeležbe). Takšno obliko sodelovanja sta narekovala splošna zaostalost in veliko pomanjkanje strokovnih moči v Albaniji. To sodelovanje je omogočalo pravilno izkoriščanje pomoči, ki jo je dajala Jugoslavija v strojih, napravah, investicijah, materialu in strokovnih kadrih. Sicer je Jugoslavija namesto vlaganja lastnih denarjev v takšne družbe s krediti omogočila Albaniji, da sama postane lastnik vseh investicij teh družb. Tako je bilo v okviru kredita 2 milijard dinarjev, danh Albaniji lanko leto omogočeno, da si z njimi preskrbi potrebne investicije za razvijanje mešanih družb. Pri Družbi za nafto je Jugoslavija na pr. vnaprej odstopila 50%, pri Rudarski družbi pa 15% dobička teh družb Albaniji za prepustitev koncesij za pridobivanje nafte, oziroma rud.

Sodelovanje v mešanih družbah je omogočilo zgraditev 43 km dolge železnice Drač-Pečin, za katero je Jugoslavija zagotovila ves investicijski material, ves strokovni, tehnični in administrativni kader. Na ta način je bila zagotovljena tudi investicijska zgraditev hidrocentrale Velike Selite pri Tirani, ki jo je gradilo jugoslovansko podjetje »Hidrogradnja« s svojim osebjem in svojimi stroji in ki hkrati rešuje vprašanje preskrbe Tirane z vodo. S pomočjo jugoslovanskih strokovnjakov in kreditov je bilo razširjeno pridobivanje nafte v zapuščeno področje Patos in v Kučavi (proizvodnja nafte je leta 1939 znašala v Albaniji 210.000 ton), zboljšano je bilo tudi pridobivanje bakra in omogočena upostavitve novih rudnikov kroma. Vlada FLRJ je zagotovila tudi zgraditev sladkorne tovarne v Korči, tovarne marmelade v Elbasanu, predilnice in tovarno za predelavo umetnih vlaken v Rogožinu, tekstilne tovarne, tiskarne, itd.

Z jugoslovanskimi krediti je bilo omogočeno, da se je albansko gospodarstvo preusmerilo v plansko, uravnoteženo in bi državni proračun, zagotovljena okrepitev obrambene moči in razvoj ljudske vojske in začela se je široka investicijska graditev. Z dobavami surovin in polfabrikatov je bilo doseženo znatno povečanje narodnega dohodka, omogočeno je bilo zvišanje plač državnim nameščencem in večji zaslužek delavcev. S pomočjo Jugoslavije je Albanija zaključila svoj državni proračun za leto 1947 s presežkom 100 milijonov lekov. V okviru jugoslovanskega kredita 2 milijard dinarjev je Albanija lanko leto nabavila v Jugoslaviji za 1,6 milijard din blaga, Jugoslavija pa je prejela iz Albanije blaga za petih 150 milijonov din. V tem ni všteta pomoč 52 milijonov din, ki so jo Jugoslovani dali albanskemu narodu ob poplavi leta 1947, kakor tudi ne bila.

## Iz tržaške gospodarske kronike

Iz bilance tržaške plovne družbe »Jerolimica« za l. 1947. je razvidno, da je ime družba 9,194 milijona lir prebitka. (Vključen pa je tudi prebitek iz prejšnjih let, ki znaša 0,7 milijona). V obračunu je bilo že vključenih 930.000 lir na račun amortizacije družbene imovine. Od čistega dobička bodo razdelili med delničarje 4,2 milijona (80 lir na vsako delnico), 0,84 milijona bodo namenili raznim družbenim obveznostim, 0,39 milijona rezervnemu skladu, 3,77 milijona pa bodo prenesli na račun leta 1948. Družbena glavnica bo po vižšana od 2,1 milijona na 42 milijonov s tem da bo zvišana na nominalno vrednost posamezne delnice — vseh je 52.500 od 40 na 800 lir. — Značilno je, da je družba dosegla te uspehe z eno samo ladjo, t. j. z motorno cisterno »Paola«, se v zadnjih časih so dodelili družbi 18 karatov ene ladje »Liberty«.

»AQUILA«. Ravnatelj čistilnice »Aquila« je izjavil skupini avstrijskih gospodarstvenikov, ki so si ogledali obrat, da je podjetje doseglo predelavo 2.200 ton nafte dnevno. Pred letom dni je »Aquila« predčila okrog 1.000 ton nafte dnevno. Urad za železniške tarife je objavil novo tarifo na progi Trst - Trbiž - Čehoslovaška; z njo so razširili tarifne olajšave na mnoge vrste blaga.

žo v vrednosti 124 mil. lekov za transfer vplačila osnovnega kapitala mešanih družb ter Mešano jugoslovansko-albansko banko.

Jugoslavija je nadalje odobrila Albaniji za leto 1948 kredit 3 milijard din. V okviru tega kredita je Albanija zaključila v prvem polletju 1948 za 750 milijonov din naročil iz jugoslovanske proizvodnje. Albanija bi morala letos odpreti Jugoslaviji kredit v znesku 1 milijarde, v resnici pa ni niti določila načrta za izvoz svojega blaga v Jugoslavijo ter je izvozila samo za okrog 240 milijonov blaga.

V času, ko je bilo v Jugoslaviji v pogledu žita največje, je jugoslovanska vlada dobavila Albaniji 5.000 ton žita, za vojsko pa 1.000 ton ovs. Jugoslavija je kupovala v Albaniji blago (kakor na pr. baker) po mnogo višjih cenah, kakor so na svetovnem tržišču. V okviru kredita 3 milijard din naj bi Jugoslavija uvozila v Albanijo iz tujine nad 700 milijonov blaga. Tudi mešana Družba za nafto je dobila na razpo-

lago za dobavo iz tujine okrog 140 milijonov din deviz. Jugoslavija je za blago dobavljeno iz Albanije dobila 10 milijonov din v devizah, medtem ko je v tem obdobju samo za prevozne stroške in najemino tujega ladijskega prostora plačala v devizah nad 15 milijonov din. Ze samo dejstvo, da mora Jugoslavija vnaprej plačati za investicijske dobave iz tujine do 30% ali celo več vrednosti naročila, dokazuje kakšno gospodarsko breme si je naložila Jugoslavija z naabvljanjem blaga iz tujine za Albanijo.

Za pravilno izvrševanje gospodarskih pogodb med obema državama je bila ustanovljena albansko-jugoslovanska Koordinacijska komisija, v kateri so sodelovali jugoslovanski strokovnjaki, proti katerim ni bilo do 29. junija nobenega očitka. Nasprotno, njihovo delo in sodelovanje Jugoslavije sploh pri gospodarski obnovi Albanije so v svojih raznih izjavah pohvalili Enver Hođa, minister za industrijo Tuk Jakov in drugi albanski državniki.

## Italijanska usnjarska industrija v krizi

Prav ob času, ko bi morala italijanska usnjarska industrija stopiti v največjo sezonsko konjunkturo, so se pojavili tudi na tem področju znamenja težke krize. Obutev italijanskega izvoza je na splošno predraga v primerjavi z mednarodnimi cenami. Pred kratkim so n. pr. nameravali izvoziti iz Italije v Argentino več sto tisoč parov čevljev v zameno za sir. Posel so opustili, ko so dognali, da bi uvoženi sir na italijanskem trgu dosegel previsoko ceno in ko je italijanska vlada odklonila predlog, da bi za uvoženo blago dopustila 10% znižanje carine. Italijanska čevljarstva industrija proizvaža zdaj nekaj nad 3 milijone parov čevljev na mesec. Računajo, da bodo v prihodnjih 12 mesecih izvozili okrog 1,5 milijona parov čevljev, od tega 300 tisoč v Benelux, 300 v Levant, 200 v Francijo, 200 v Skandinavijo, 180 v Svico, 100 v ZDA ter 20 tisoč v Kanado.

Kakor javljalo sami prizadeti krogi, ne bo Marshallov načrt nudil italijanski usnjarski industriji nikakršnih ugodnosti. Predvideno je sicer, da bodo poslali iz Urugvaja in Braziliije prvo pošiljko strovih kož v vrednosti 1 milijarde lir. To pošiljko so industriji odklonili kljub pritisku italijanske vlade. Ameriški dolzariki zahtevali namreč 1.10 dolarja za kg surove kože. Na podlagi te cene bi kg kože stal v Italiji skupno s stroški 700—800 lir, medtem ko prodajajo kožo domače proizvodnje podobne vrste 380—400 lir za kg. Po programu bi morali izvoziti do konca septembra tega leta iz Južne Amerike nadaljnjo pošiljko surovih kož v vrednosti 1,8—2 milijardi lir. Nasprotno pa bi italijanska industrija potrebovala do junija 1949 okrog 110.000 kv. m. strojene kože, ni pa še gotovo, ali bo Italija dobila to količino materiala v okviru Marshallovega načrta.

Kriza je precej prizadela tudi industrijo pogonskih jermenov. Iz inozemstva ni naročil, ker so cene tega proizvoda za 25—30% višje od mednarodnih kvotacij. Argentina in Brazilija, ki so bile dobre odjemalke jermenov so n. pr. odpovedale svoja naročila. Sorazmerno dobre odjemalke so ostale dežele Srednjega vzhoda, ki pa ne morejo zdaj več kupiti vse količine razpoložljivih izdelkov.

Javljajo, da bo tudi letos v Milanu od 14—20 septembra mednarodna razstava usnjarske industrije.

V Trstu nima usnjarska industrija prave tradicije, čeprav je mesto precej važno trgovinsko središče v pogledu trgovine z usnjem in usnjarskimi izdelki. Ko so se po prvi svetovni vojni pretrgale vezi z bogato usnjarsko industrijo in surovinskimi bazami vzhodnoevropskih dežel, se je Trst pričel oskrbovati predvsem iz italijanskimi virov. Konkurenca italijanskih usnjarskev je tudi preprečila vsako domačo pobudo za ustanovitev večjih podjetij te panoge. Značilno pa je dejstvo, da se zdaj italijanska usnjarska industrija zanima za industrijsko cono v Trstu in za ugodnosti, ki bi jih bila dežela.

Italijanska veleindustrija z lahkoto ublaja spricho sedanjih gospodarskih okoliščin, t. j. gospodarske povezave z Italijo, vsako tržaško pobudo za osamosvojitve in edino gospodarska ločitve Stoj-a od Italije, kakor jo predvideva mirovna pogodba, bi omogočila razvoj domače usnjarske

ske industrije in obrti. — Poleg tega so pod italijansko zasedbo preplavili Trst čevljarji iz Italije in še danes izpodrivajo domačine.

## Težki pogoji za nabavo kredita v Italiji

Poslanec Bevione, ki je nasprotnik inflacije, se zavzema za porenitev kredita, ki danes stane od 10% navzgor. Po statistikah Italijanske banke so lanko leto velike italijanske banke posodile gospodarskim podjetjem nad 733 milijard, za kar so dolžniki morali plačati 73 milijard obresti (10%). Bančni zavodi, ki sami plačujejo 2% za najete denarja, ne morejo znižati obrestne mere za posojila, ker imajo preveč uradniškega osebja. Bevione je mnenja, da je pot iz sedanje stiske v tem, da vlada del izkupička iz prodaje Marshallovega blaga nakaže industrijskim podjetjem kot posojilo.

V zvezi z izjavo finančnega ministra Pelle, da bo italijanska vlada

branila liro na dosežanjem tečaju, je zanimivo, da so nekatera industrijska podjetja predložila zmanjšanje vrednosti lire vladi, da bi se na ta način dvignila konkurenčna moč italijanskega blaga na zunanjih trgih. Vodstvo »Fiat« je n. pr. predložilo razvrednotenje dosežanega tečaja 575 na 800 lir za dolar. Tudi rimski list »Il Globo«, ki velja za glasilo industrijcev, se je zavzel za razvrednotenje lire.

TRANZITNI PROMET. Na pobudo Združenja trgovcev na debelo bodo sklicali v Trstu ob priliki mednarodne razstave, sestanek, na katerem bodo razpravljali o tržaškem tranzitnem prometu.

## Nad 2 milijona brezposelnih v Italiji

Po uradnih virih je bilo v Italiji meseca aprila 1948 2.391.000 brezposelnih, in sicer 1.276.000 v industriji, 509.000 v raznih strokah, 479.000 v poljedelstvu ter 127.000 v trgovini. Med letom 1947 je število brezposelnih doseglo vrhunec v mesecu februarju z 2.279.000; najnižje število brezposelnih pa so beležili novembra meseca z 1.852.000.

Industriji trdijo poleg tega, da je v industriji okrog 10% delavcev preveč in zahtevajo popolno svobodo pri odpuščenju delovnih moči. V tem primeru bi število brezposelnih naraslo za najmanj 600.000.

Dodatki treba, da se je med letom 1947 izselilo iz Italije okrog 1/4 milijona oseb, v glavnem iz vrst brezposelnih, od tega okrog 190.000 v razne evropske države (največ v Svico, 100.000) in 60.000 v prekomorske dežele (največ v Argentino, 25.000).

## NOV DENAR V ITALIJI

V jeseni bo italijanska narodna banka pričela izdajati nove bankovce po 5.000 lir, ki bodo nadomestovali dosežanje čeke. Hkrati bodo tiskali tudi bankovce po 1.000, 500, 100 in 50 lir. Zaenkrat ne predvidevajo izdajanja bankovcev po 10.000 lir. Pravijo, da bodo novi bankovci podobni po formatu in papirju francoskemu denarju. V zadnjih časih je italijanska emisijska banka dala v obtok zadnjo zalogo A.M. lire v nadomestilo za obrabljeni denar.

## Vrednost nemške marke

Kakor znano velja nemška marka samo na notranjem trgu in se v zapadni Nemčiji zamenjuje v razmerju 1 marka 30 stotink dolarja. Vrednost nemške marke se vidi po njeni kupni moči v času zamenjave: zavojček ameriških cigaret je stal 8 novih (ali 20 starih) mark, 1 kg kave 16 novih (500 starih), 1 kg kruha 2 novi (12 starih), 1 jajce 1 novo marko (15 starih), 1/2 kg masla 6 novih (250 starih), steklenica vina 4 nove (80 starih), 1 liter bencina 8 pfenigov (11 starih) mark.

## UPORABA MARMORJA V ITALIJI ZOPET OBVEZNA

V Italiji so zopet uvedli obvezno uporabo marmorja pri zgradbah, ki jih zidajo na račun ali s podporo države. Kakor znano, so morali vse do izbruha vojne v Italiji obvezno uporabljati marmor in njegove derivate tudi zasebniki. Omenjeni ukrep je v zvezi s skrajno kritičnim položajem italijanskega kamnošestva. To velja zlasti za kamnošestvo pri Massa-Carrari. Zaloga marmorja se kopičijo in ne najde večjih naročil niti na notranjem niti na zunanjem trgu. Dnevna investicija v proizvodnji marmorja znaša okrog 25 milijonov lir, od tega samo za meze in plače 15—16 milijonov. Verjetno pride tudi na tem področju do množične odpustitve delavcev in nameščencev, zlasti če se bodo gradbena dela nadaljevala v sedanjem počasnem koraku.

## ZELEZNISKA KONFERENCA V RIMU

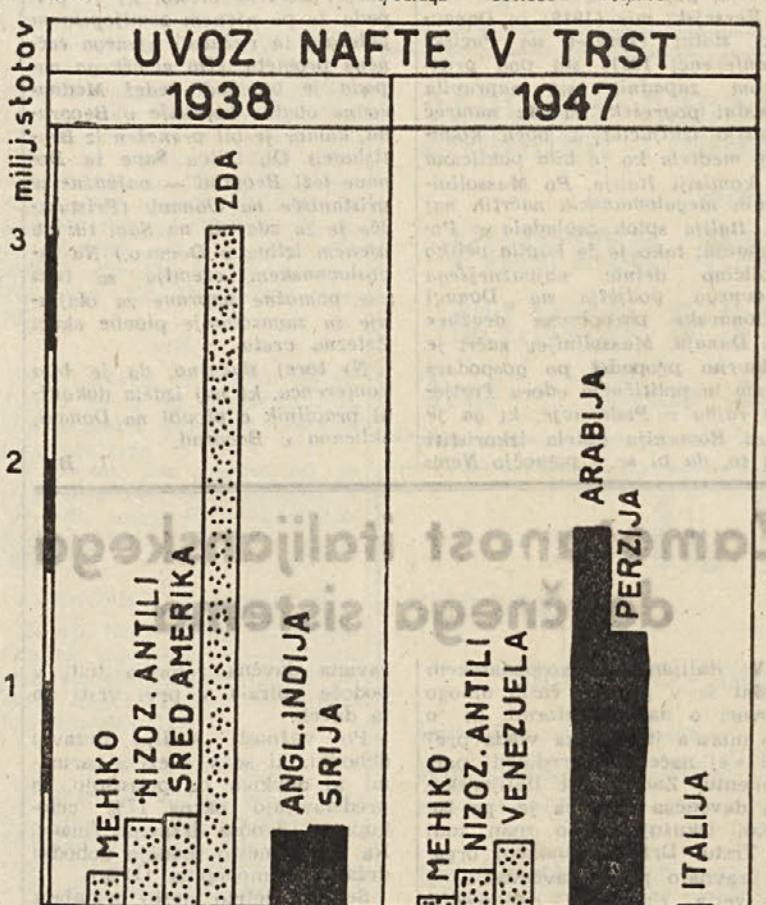
V Rimu. V kratkem bodo verjetno sklicali v Rimu konferenco za železniški promet, pri kateri bodo sodelovali delegati Avstrije, Jugoslavije, Čehoslovaške, Madžarske in Italije. Razpravljali bodo med drugim o tarifah na južni železnici, ki je bila uradno odprta za mednarodni promet prvga julija t. l.

Racioniranje jekla v ZDA odpravljeno. Ameriški kongres je pooblastil predsednika Trumana, da odpravi racioniranje proizvodnje jekla v korist industrijskih podjetij, ki proizvajajo za državno obrambo.

# Nafta v tržaški trgovini

### Trst mora iskati nova tržišča

PROMET Z NAFTO:					
	1935	1936	1937	1938	1947
uvoz	615.221	700.526	4.238.449	4.705.507	3.526.378
izvoz	—	—	5.84.881	566.814	529.908



Zanimivo je, da so po vojni glavni dobavitelji druge države kakor pa pred drugo svetovno vojno. Nekdaj je prihajala nafta predvsem iz Srednje Amerike, leta 1937 so se tem dobaviteljem pridružile še ZDA, Vzhodna angl. Indija in še nekatere druge ameriške in azijske države. To leto so imele v dobavi prvstvo ZDA. Tudi v letu 1938 imajo prvstvo v dobavi ZDA.

Popolni preobrat pa je nastal leta 1947. Dočim so bile pred vojno glavne dobaviteljske države ameriškega kontinenta, so dobavljale lanko leto nafto predvsem azijske države; le 0,04% celotnega uvoza je odpadlo na Italijo. Dejstvo, da je po vojni tako padel uvoz iz ameriških držav, oziroma da so popolnoma izostale dobave ZDA, ina

svoj vzrok v tem, da predvideva Marshallov plan dobavo azijske nafte državam, ki so ta plan sprejele. Sestnajst držav, ki je pristopilo k Marshallovemu planu bi moralo v letih 1948 do 1951 kriti 80 odstotkov porabe nafte z dobavami zemeljskega olja s Srednjega vzhoda. V ZDA se je izredno povečala poraba nafte in so zato njih vrelci preveč obremenjeni za dobavo te važne tekočine domačim potrošnikom. Vojaške operacije v Paestini so neugodno vplivale na izkoriščanje nafte na Srednjem vzhodu.

Kam pa je odhajala nafta iz Trsta? Iz gornje tabele je razvidno, da se v letih 1935 in 1936 nafta sploh ni izvažala, dočim je pa znašal izvoz v letih 1937, 1938 ter 1947 okoli pol milijona stotov letno. V

letu 1937 je bila večina nafte ob poslana po železnici v Avstrijo (584.416 stotov), manjša količina prav tako po železnici v Jugoslavijo (394 stotov) ter 71 stotov v ZDA. Tudi leta 1938 je šla večina nafte v Avstrijo (555.574 stotov), nadalje je šla pa nafta iz Trsta tudi v Jugoslavijo (7.264 stotov), Italijo (2.856 stotov) ter Madžarsko (1.130 stotov). V letu 1947 pa je bil ves izvoz nafte usmerjen na Češko slovaško, kamor je šlo 529.908 stotov.

Ko primerjamo v gornji preglednici količine uvožene in izvožene nafte vidimo, da so ostale v Trstu dokaj velike množine nafte, ki so se posebno leta 1937 zelo povečale. V letih 1935 in 1936 je ostalo v Trstu 615.299, oziroma 700.526 stotov v teh letih uvožene nafte. Toda leta 1937 je ostalo v Trstu nad 3,6 milijonov stotov nafte, a ta količina se je dvignila leta 1938 nad 4 milijone stotov. Vse te velike množine absorbirajo tržaške čistilnice nafte.

Dočim je uvoz nafte vedno večji kakor njen izvoz, vidimo popolnoma obratno sliko pri prometu z naftinimi destilati. V teh primerih je pa izvoz proizvodov, ki jih dobimo iz nafte večji kakor uvoz. Jasno je torej, da se izvažajo tudi izdelki tržaških čistilnic. Oglejmo si zdaj statistike o prometu z naftinimi destilati.

## BENCIN

Promet z bencinom je v letih 1938 in 1947 dosegel naslednje količine:

	1938	1947
uvoz	290.827	174.190
izvoz	597.797	315.491

Fred vojno, to je leta 1938, je bila glavna dobaviteljica bencina Perzija, ki je dobavila 211.880 stotov. Tej sledita Egipt z 42.215 stotov ter Italija, ki je poslala v Trst po mormju in po suhem skupno 33.559 stotov bencina. Dobave ZDA so bile malenkostne, le 257 stotov bencina.

Lanko leto se je zelo znižal dovoz bencina, kot dobavitelj je Egipt odpadel. Prvenstvo je imela še vedno Perzija, iz katere je dospelo 79.828 stotov. Toda nastopila je nov dobavitelj, in sicer Palestina, ki je dobavila malenkost manj bencina kakor pa Perzija. Tudi uvoz iz Italije se je zmanjšal na 18.471 stotov. Iz drugih krajev Zone A je dospelo 404 stotov bencina. (Tudi pri naslednjih kategorijah bosta imenovani Zona A ter Zona B. Podatki za ti dve ozemlji so za dobo do 15. septembra 1947.). Izredno majhen pa je bil uvoz bencina iz ZDA — le 7 stotov!

Ce premostrimo količine izvoza destilatov nafte in smeri, v katero so bili odposlani, bomo spoznali, kakšen pomen imajo tržaške rafinerije v mednarodni trgovini. V prvih povojnih letih je bilo iz Trsta odposlanega precej bencina in destilatov nafte, ki jih niso predelali v Trstu, temveč so te pošiljke spadale v okvir dobav UNRRE. Vidimo pa, da je bil skoraj pri vseh destilatih iz nafte največji izvoz iz Trsta v Italijo, medtem ko so Svica, Avstrija in Jugoslavija izvozile iz Trsta le manjša količina. Temu dejstvu se ni prav nič čuditi. Preden so dogradili čistilnico »Aquila«, je bila Italija v veliki meri navezana na inozemske dobave naftinih destilatov, ki jih je morala plačevati v tuji valuti. »Aquila« je bila postavljena prav zato, da se odpravi ta nedostatek.

Po drugi svetovni vojni se stanje odločno spreminja in tukajšnje rafinerije si bodo morale poiskati nova tržišča pač tam, kjer ni še ta industrija dovolj razvita, kakor na pr. v Jugoslaviji. V Italiji namreč gradijo s pomočjo ameriškega kapitala velike rafinerije, ki bodo predčistile mnogo več nafte, kakor je potrebno za domačo potrošnjo.

Kljub temu, je bilo leta 1938 odposlanih 222.717 stotov bencina v Avstrijo, to je nekaj nad 40 tisoč stotov več kot pa v Italijo. Trebit odjemalec po višini dobav je bila Svica (161.397 stotov), v Libijo je šlo nekaj nad 17 tisoč stotov, v Jugoslavijo pa skoraj 10 tisoč stotov. Lanko leto je skoraj popolnoma odpadel avstrijski, jugoslovanski in švicarski trg. Izredno prvenstvo so imele dobave Italiji, kamor je bilo odposlanih 281.857 stotov bencina. Na drugem mestu so dobave bencina drugim krajem Zone A (21.030 stotov). Sledi Svica z odjemom 6500 stotov ter Jugoslavija (3203 stotov) in Avstrija (1.541 stotov). V cono B je bilo poslanih 1300 stotov bencina.

Pri primerjavi uvoženih in izvoženih količin bencina vidimo, da je bilo leta 1938 306.970 stotov bencina več izvoženega kakor pa uvoženega, dočim je znašal leta 1947 presežek izvoza nad uvozom 141.000 tisoč 301 stotov bencina.

DOBER PRIDELEK SLADKORNE PESE NA ČEHOSLOVAŠKEM. Na Češkem pričakujejo izredno dober pridelek sladkorne pese; na Slovaškem bo pridelek zadovoljiv, medtem ko na Moravskem pričakujejo slab do-



# Preskrba Trsta z mesom na najdražjem tržišču

Meso in mesni izdelki predstavljajo na prehranbenem področju za žitaricami največjo pasivno postavko v trgovinski bilanci Trsta in njegovega ozemlja.

Teško je danes ugotoviti, kakšna bi bila stvarna potreba tržaškega prebivalstva glede mesa in mesnih izdelkov. Potrošnja mesa v primerjavi s predvojnimi normalnimi časi je namreč še vedno zelo nizka. Italijanske statistike so n. pr. postavljale tržaškega prebivalca na prvo mesto v potrošnji mesa. Značilno je tudi, da je Trst kot obmorsko mesto sorazmerno slab potrošnik rib, in to na račun ostalih živalskih živil.

Pred vojno se je sukala povprečna mesečna potrošnja mesa v samem Trstu z 1.4 milijona prebivalcev okrog 5.000 stotov govejega in 2.500 ostalega mesa. Popolni podatki o potrošnji mesa v povojni dobi še niso bili objavljeni. V letu 1946 je iz tržaške mestne klavnice šlo nekaj pod 20.000 stotov govejega mesa, nekaj nad 6.000 konjskega, okrog 1.300 ovčjega in kozjega ter okrog 2.000 stotov prašičjega mesa. Največjo mesečno količino mesa so dobili iz goveje živine v januarju (2.343 st.) najmanjšo v novembru (1.436), konjskega mesa v januarju (669 st.) in aprilu (346 st.), prašičjega v marcu (888) in juniju (1) ter ovčjega in kozjega v maju (236) in decembru (6).

V letu 1947 in 1948 so te količine narasle. Mestna občina je n. pr. v januarju in februarju t. l. ocarnila 4.898 in 1.359 stotov telečjega mesa, 4837 in 5448 govejega, 1222 in 870 prašičjega-

1.057 in 1.030 konjskega, 521 in 501 ovčjega mesa, 270 in 245 svinine, 230 in 231 stotov perutnine. Danes se torej potrošnja mesa suče okrog 6.000 stotov mesečno, t. j. okoli 25% manj kakor v predvojnem času, kljub znatnem porastu prebivalstva.

Spriča velike potrošnje je vprašanje oskrbe mesta z mesom in mesnimi izdelki zelo važno. Razumljivo je, da ne more praktično Trst računati na lokalne vire. Na angloameriškem področju Stoja znaša n. pr. število glav goveje živine okrog 5.000. Nekaj več živine štejejo v istrskem okrožju ozemlja. Domači viri bi zadostovali po tem takem kvečemu za 2-3 tedne. Ugodnejši je bil svetovni položaj, ko je Trst razpolagal z večjim upravnim zaledjem.

Zadnje predvojne statistike za Slovensko in Hrvaško Primorje (Jul. krajinu) navajajo naslednje številke glede stanja živinoreje: goved 125.000, prašičev okrog 500.000, ovac 220.000, koza 11.000, konj 25.000. Iz tega ožjega zaledja je Trst črpal okrog 40% svojih potreb po mesu, iz bližnjih tržišč (Furlanija, Benečija okrog 10%, ostalih okroglih 50% potrebne blaga so pa krili z uvozom zlasti iz Madžarske in Jugoslavije.

V povojnem obdobju se je tukajšnja trgovina z mesom in živino oddaljila od naravnih virov in sledila splošni tendenci, kloni na umetni povezavi Trsta z italijanskim gospodarstvom. Zaradi tega je postalo meso odvisno tudi glede živine in mesnih izdelkov skoraj izključno od italijanskih tržišč. Čeprav

je na drugi strani sama Italija v veliki meri odvisna od uvoza. Pred vojno je n. pr. Italija uvažala do 170.000 glav goveje živine (večinoma iz Madžarske in Jugoslavije), povprečno 15-20.000 stotov perutnine (večinoma iz Jugoslavije) ter okrog 1/4 milijona stotov zmriženega mesa (večinoma iz Argentine in Brazila).

## Kontingent - 1 tele iz Jugoslavije na dan

Kljub vladaoči tendenci pa se v povojni dobi niso prekinili trgovinski odnosi z jugoslovanskimi živinskimi tržišči. V prvem polletju lanskega leta so n. pr. uvozili s teh tržišč skoraj za 50 milijonov lir tele, in za okrog 10 milijonov lir raznih mesnih izdelkov. Trgovanje se je uspešno razvijalo tudi po razmejitvi. Do skoraj popolnega zastoja je priložilo po podpisu znanih gospodarskih dogovorov med ZVU in italijansko vlado.

V okviru jugoslovansko-italijanske trgovinske pogodbe, ki predvideva uvoz 5.000 glav tele, 300 vprežnih konj, 100.000 glav drobne živine ter 9.500 stotov perutnine je bil Trstu nakazan za drugo polletje 1948 smešno nizek kontingent 200 tele (povprečno 1 tele na dan) in 30 vprežnih konj. Če same te številke so dovolj zgovorne. Dejstvo je, da mora tržaški trgovec TIK OB MEJI DRZAVE, ki je vselej zalagal Trst in tudi Italijo z živino, kupovati na oddaljenih italijanskih tržišč, ki so sama odvisna od inozemstva in ki drago prodajajo svoje blago.

# TRŽNI PREGLED

Razvoj na tržiščih je potrdil vladaoče mnenje gospodarstvenikov, da čaka proizvajalce in trgovska podjetja doba težkih časov, trdega dela in slabih zaslužkov. Tržni položaj, ki je ostal v bistvu neizpremenjen že okrog 10 mesecev, kaže na jasna znamenja globoke krize. Znižanje cen ni sledilo povečanju blagovnega prometa, zvišanje proizvodnih stroškov pa ni sledilo povečanju kupne moči.

Cene kmetijskih proizvodov glavnih surovin težijo k uravnoteženju okrog indeksa 50 (1938 = 1), v primeri s 67 v septembru lanskega leta. Cene industrijskih proizvodov se nagibajo k nazadovanju, vendar se le počasi prilagajajo splošnemu tržnemu položaju.

## ZIVINA

Na tržiščih, s katerih se Trst zalaga s potrebnim mesom, se opaža boljše razpoloženje kupcev. Proizvajalci se upirajo nazadovanju cen, ker računajo, da jim bo dober donos krme omogočil vzdržati tudi čez zimno mnogo večje število glav kakor v preteklem letu. Trg s prašiči je postal živahniji, čeprav so ostale cene v glavnem neizpremenjene. Verona: Voli I za kg žive teže lir 280-320, II 240-280; krave I lir 240-280, II 170-230, III 120-160; teleta I 400-440, II 280-340, Pitiati prašiči 400-450, prašički 550-600.

## ZITARICE

Tržišča žitaric potekajo na splošno s tendenco stalnih cen. Število kupcij je vsekakor naraslo zaradi večjega zanimanja prekupevalcev, ki ne računajo na nadaljnje pocenitve zlasti v pogledu pšenice. Padova: za sto f.co vagon v vreči, brez davkov: pšenica I 7.500 do 7.700, II 7.300-7.500, III 7.200-7.300; rž 6.000-6.300; oves 4.000-4.400; ječmen 5.500-6.000.

Verelli: pšenica f.co proizvajalec 8.500-9.000; oves 4.000-4.500; rž 5.500-5.800.

## VINO

Vremenske prilike niso bile doslej ugodne za trtojeve. Proizvajalci vlagajo znatne kapitale za zaščito trte proti peronospori. Pričakujejo vsekakor precej dober pridelek glede količine, a precej slab glede kakovosti. Trgovci kupujejo zaradi tega boljše vrste vina, kar ima za posledico živahnije poslovanje na skoraj vseh vrinskih tržiščih.

## LES

Lesni trg ni še prekorajel kritične točke, ne na tujakšnjem ne na zunanjih tržiščih. Sklenjenih poslov je še vedno zelo malo, zaradi tega imajo ceniki največkrat čisto nominalni značaj. Gradbena industrija je v Trstu v zastoju, Vesti o gradbenem programu, ki ga je sestavila

italijanska vlada niso doslej vplivale na trgovino z lesom in ni bilo opaziti nikakšnega znaka poživitve. Na južno-tiroških tržiščih so beležili v zadnjem tednu naslednje cene, f.co vagon za žagano blago, f.co žaga za hlode: jelovina in smrekovina: hlodi nad 20 cm pr. lir 7.500 do 8.500 za kub. m; deske I 28.000 do 30.000, II 21-23.000; III 14.000 do 15.000, IV 9-11.000, tombant 16-17.000; tramovi U. T. 9-10.000; celulozni les lir 3-5.000 za prostorninski meter.

Mecesen: hlodi 9-10.000; deske I 30-33.000, II 23-25.000.

Na italijanskem tržišču ponujajo avstrijski, jugoslovanski in češki les. Trgovci zatrjujejo, da so sicer cene ugodne, vendar pa da material ne ustreza zahtevam. Tožijo se na pr., da ponujajo predvsem jelovino in to v sortimentih, ki ne ustrezajo predvojnimi. Poleg tega se ponudbe nanašajo na dimenzije, ki jih trgovci le težko spravijo na tržišče.

## KOVINE

Trst: razen podražitve svinčenih izdelkov ni bilo v zadnjih tednih opaziti nikakšnih sprememb na tržišču kovin: železo f.co grossit lir 125 za kg; žebelji 220; železne plošče 230; cevi iz litega železa 240; bakrena žica 570; bakrene plošče 680; svinčene cevi 300; svinčene plošče 300; cin 1.600-2.000; aluminij 330.

## RAZNA ZIVILA

Kljub pocenitvi trdega sira na italijanskih tržiščih je to blago beležilo v Trstu neznamno pocenitev. Cene ostalega blaga so ostale v glavnem neizpremenjene.

Maslo 1.080-1.220 za kg; gorgonzola I 640-680; ovčji sir 950; emmental 820-850.

Slanina prekajena lir 700; slanina 580-620; salama 1.500; mortadela I 830, II 740, III 520.

Oljivo olje 480-500; semensko olje 410-415.

Kava Brazil 600-660, Santos 830 do 860, Kostarika 940-970, San Domingo 900.

Bosanske češnje 240-250.

## SUROVE KOZE

Na italijanskih tržiščih, kakor tudi v Trstu veljajo naslednje cene surovih kož goveje živine.

Rovigo: cele kravje in volovske nad 40 kg lir 330-350 za kg, do 40 kg lir 370-390, telečje kože od 3-6 kg lir 790-830, od 6-8 kg lir 720-760, od 8-12 kg lir 650-670, od 13-20 lir 600-630.

## NOVE CENE PETROLEJSKIH PROIZVODOV

Od 15. junija tega leta so uveljavljene naslednje cene petrolejskih proizvodov: bencin lir 119 za liter; gazol lir 78 za liter; gorivno olje 29,95 za kg; petrolej lir 98 za liter;

mazilno olje lir 316 za liter brez posode, lir 350 za kg brez posode, lir 361 za kg s posodo, lir 1.550 za kilogram 4,40 s posodo. Olje za diferenciale lir 299 za liter brez posode, lir 332 za kg brez posode, lir 342 za kg s posodo.

## BORBA MED NARAVNIM IN UMETNIM KAVČUKOM

Pravkar se je končala v Londonu mednarodna konferenca za kavčuk. Iz poročil in diskusij je bilo predvsem razvidno, da se vrši danes precej huda konkurenčna borba med naravnim in umetnim kavčukom. Pri proizvodnji umetnega kavčuka so že dosegli velike napredke in pričakovati je, da bo kmalu umetni proizvod tehnično dosegel ali celo presegel naravni kavčuk. Ni čuda, če se zaradi tega umetni kavčuk vse več uveljavlja na svetovnem tržišču. V samih ZDA bodo n. pr. v letošnjem letu potrošili okrog 450.000 ton sintetičnega kavčuka, ki kvotira zdaj 18,5 st. dol. za funt.

Pri tem bo posebno prizadel Angleški imperij, saj predstavlja naravni kavčuk najvažnejši predmet izvoza iz področja funta šterlinga v področje dolarja: v letu 1947 je znašala vrednost izvoza surovega kavčuka z angleškega področja v ZDA okrog 200 milijonov dolarjev, t. j. toliko, kolikor je znašala vrednost vsega blaga, ki je bilo izvoženo iz Velike Britanije v ZDA.

## SKOK CEN V ZDA

V prvi polovici tega meseca so cene na debelo v ZDA dosegle višok v povojnem času in so bile samo za 1% nižje kakor maja 1920. Cene živil stalno rastejo in s tem narasčajo tudi življenjski stroški. V prvem tednu tega meseca so cene na debelo poskočile povprečno za 0,8% in dosegle točko 66,7% nad povprečnimi cenami v letu 1926.

Odgovorni urednik: Dr. MIRKO KORSIC  
Tiskala Zadruga tiskarna v Trstu

## AVTOPODJETJE CAHARIJA VOZNI RED

Odhod: Pulj 6; Novigrad 7.00 - 16.30; Reka 7.00; Ljubljana 7.30; Postojna 7.30; Portorož 12.30 - 19.45; Umag 16.30.  
Prihod: Pulj 19.30; Novigrad 10.00 - 18.30; Reka 18; Ljubljana 20.00; Postojna 19.30; Portorož 8.30 - 19.00; Umag 10.00.

## BORZA

### VALUTE V MILANU

### VREDNOSTNI PAPIRI V TRSTU

	30-VI	14-VII	Min.	Maks.		30-VI	14-VII	Min.	Maks.
Funt sterling zl.	8.500	8.800	8.500	8.800	Južna železnica	1.810	1.740	1.700	2.390
Napoleon	6.300	6.500	6.200	6.500	Splošno zavarov.	8.750	9.370	8.750	9.900
Dolar	585	584	582	586	Assicuratrice	1.025	1.075	1.025	1.075
Francoski frank	160	162	160	165	Riun. Adr. Sic.	2.500	2.675	1.975	2.725
Svicarski frank	145	147	145	147	Jerolimič	1.525	1.490	1.420	1.525
Funt št. papir	1.575	1.600	1.575	1.600	«Istra-Trst»	745	710	710	745
Zlato	835	890	835	890	«Lošinj»	4.000	4.000	4.000	4.000
					Martinolič	1.000	1.000	1.000	1.000
					Premuda	4.680	4.450	4.450	4.680
					Tripkovič	5.500	5.500	5.450	5.500
					Openski tram	1.020	1.020	1.020	1.020
					Terni	394	430	390	460
					ILVA	286	288	280	318
					ZDR. Jad. ladjed	258	248	245	258
					Ampelea	300	300	300	300
					Arrigioni	320	320	320	320
					Soške cementarne	135	135	135	135

### BANKOVCI V ZURICHU

	Italijska	Portugalska	Avstrijska	Cehoslovaška	Švajska	Egipt	Norveška
Italijska	0,70				15.-		
Anglijska	11,17				8,20		
ZDA	3,93				1,20		
Belgijska	7,95				46.-		
Francijska	1,10				9,65		
Argentinska	60.-				48.-		

## Uvozna in izvozna dovoljenja

Od 14. do 19. junija 1948 je ZVU izdala sledeča uvozna in izvozna dovoljenja v italijansko-jugoslovanskem kliringu:

### UVOZ:

S. A. Forestale Triestina 1800 kub. m. žagane jelovine, 600 žagane bukovine, 60 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - Bino Barbi 1700 žagane jelovine, 250 bukovine, 50 hrastovine, jesenovine in dr. - E. Antonini 1700 žagane jelovine, - R. Fischer 1700 žagane jelovine, 200 bukovine. - E. Toros 1700 žagane jelovine. - Fr. Zmajević 1150 žagane jelovine, 300 bukovine, 50 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - M. Gunalaki 1000 žagane jelovine. - Mann & Rossi S. A. 1000 žagane jelovine. - C. Accerboni 170 žagane jelovine, 150 bukovine, 50 hrastovine, brestovine, jesenovine in dr. - G. Gherisach Succ. 170 žagane jelovine, 100 bukovine, 50 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - J. Mihelič 170 žagane jelovine, 200 bukovine, 50 hrastovine, jesenovine in dr. - V. Spinotti 850 žagane jelovine, 150 bukovine, 50 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - I. Tassi 850 žagane jelovine, 100 bukovine, 50 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - N. C. Anastasacchi 630 žagane jelovine. - E. Mayer 630 žagane jelovine. - A. Drobnig 600 žagane jelovine, 200 bukovine, 50 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - N. Detoni Succ. 450 žagane jelovine, 100 bukovine, 40 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - ICLEA 450 žagane jelovine, 100 bukovine, 30 vezanih plošč. - P. Leiss Succ. 450 žagane jelovine, 150 bukovine, 50 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - Drag. Pavlovič 450 žagane jelovine, 150 bukovine, 50 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - Požar & Flego 450 žagane jelovine, 100 bukovine, 30 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - A. Passamonti 420 žagane jelovine. - G. B. Petrin 350 žagane jelovine, 100 bukovine. - A. Vianello 350 žagane jelovine, 100

bukovine, 30 hrastovine, jesenovine, brestovine, in dr. - Tovarna Dreher 300 žagane jelovine. - P. Purini 250 žagane jelovine. - V. Tomšič 250 žagane jelovine, 150 bukovine, 30 hrastovine, jesenovine, brestovine in dr. - G. Ussal 250 žagane jelovine. - F. Vecchiet 250 žagane jelovine. - A. Virani 250 žagane jelovine. - O. Sachs 200 žagane jelovine. - Stern-Weintraub 200 žagane jelovine. - STIL 200 žagane jelovine, 50 bukovine, 10 hrastovine, jesenovine, brestovine, in dr. - Soc. Selva dr. z o. z. 120 žagane jelovine, 50 bukovine, 20 hrastovine, jesenovine, brestovine, in dr. - L. Pangos 20 hrastovega furnirja. - G. Abramisurove mersjačeve kože 2000 kg.

### IZVOZ:

Kimelijska zadruga 1.125.000 lir ameriškanskih trtnih sadik. - REMA 1 tona cevnega ogrodja v vrednosti 280.000 lir, 10 ton jeklenih cevi za 1.800.000 lir. - UTI 5 j. cevnega ogrodja za 140.000 lir, 20 ton aluminijevih plošč za 9 mil. lir, parnih kotlov za 3 mil. lir. - SAFEM 3,5 tone cevnega ogrodja za 1,4 mil. lir, 2 toni črni cevi za 320.000 lir, 40 ton jeklenih cevi za 7,6 mil. lir, 10 ton aluminijevih plošč za 4,5 mil. lir. - Intracomp. 1,5 ton bombažnega prediva in 4 tone anilinskih barvil. - Oceanica 20 ton aluminijevih plošč za 9 mil. lir, 1 tona anilinskih barvil. - Apici 10 ton natrijevih žvepljenih spojin za 1,7 mil. lir.

### PONUDBE IN POVPRAŠEVANJE

SOC. P. A. LAVORAZIONE PRODOTTI AGRICOLI, Oderzo (Treviso) - nudi surove ovčje kože in industrijske maščobe.  
TL. «AURION» AURELIO C. JONESCO, Bucarest, Str. Bursci 1 - želi stikov z izvozniki surovin za tekstilno in kemično-farmaceutvsko industrijo, kovin in prekomorskih proizvodov, kakor kave, čaja, kakava in itd.

Tt. BACCUS, Palermo, via Messina 18, trgovina z vinom in alkoholom, želi stikov z uvozniki in izvozniki.

Tt. GIUSEPPE GOVONI, Genova, via Caccalotti 13, želi stikov z uvozniki semenskega krompirja.

Tt. Rudolf PRISTOWSCHEGG, Bellach (Villach), Piccostrasse 20, nudi več vagonov jelševih desk.

Družba SEROPHIN FRERES, Kairo, B. P. 595, želi stikov z izvozniki lesa.

Družba MATEW D.KRIONAS, Atena 78, Eolou Street P. O. B. 113, išče zastopnika za plasiranje grških proizvodov, zlasti sultanine.

Tt. Angelo MORINI, Milan, via Solferino 23a, želi zastopstva v Trstu. Dobavlja vrvarske izdelke, tkanine itd.

Družba GERBER et Cie, Bern, Stadtbachstrasse 56, išče zastopnika, ki je dobro vpeljan pri veletrgovcih in detaljantih z živili, za prodajo ementalkega sira v kalupih in v skatlah.

### MEDNARODNI TRGOVSKI ODNOSI

Avstrija-Turčija. Zaključena so pogajanja za trgovski sporazum na podlagi kompenzacije. Izmenjava blaga bo dosegla vrednost okrog enega milijona dolarjev. Turčija bo dobavljala surovo volno, Avstrija pa razne končne proizvode.

Italija-Turčija. Veljavnost obstoječih trgovinskih pogodb je bila podlajšana za nadaljna dva meseca do 31. avgusta.

Italija-Francija. Po sporazumu med obema vladama so bili povečani kontingenti raznega blaga, predvideni v trgovinskem sporazumu z dne 20. marca t. l.; vpeljeni so tudi novi kontingenti francoskih proizvodov, ki se bodo uvozili v Italijo, in sicer: gline, kaolina, Tomaževe žilindre, lesa okoume, jekla v ploščah nad 5 mm, varovalnega stekla, esenčnih olj, farmacevtskih specialitet ter kemičnih proizvodov za farmacevtsko in veterinarsko rabo, velikih ur, prane volne, poljedelskih strojev in sestavnih delov, materiala za šamota, majhnih motorjev in drugega blaga.

### V SOVJETSKI ZVEZI MNOGO SLADKORJA

Proizvodnja sladkorja v ZSSR narasča. Lansko leto je bilo proizvedenega trikrat več sladkorja kakor predansko. Nemški osvajačji so uničili 189 tovarn slad-

korja, med temi je bilo že 150 obnovljenih. To leto so bile posejane mnogo večje površine s sadkarno peso.

## Program italijanskih ladjedelnic

Italijanska vlada je pripravila triletni plan za obnovu italijanske trgovinske mornarice. Po tem programu naj bi pričeli graditi 30.000 ton ladjevja za povezavo Italije z otoki, dve 25.000-tonski potniški ladjji, 20.000 ton raznega ladjevja ter 100.000 ton ladij za prevoz nafte, poleg manjših plovil. Skupni stroški bi znašali okrog 70 milijard lir. Država bi prispevala 1/3 stroškov, tako, da bi lahko brodarji kupovali ladje v ladjedelnicah po cenah, ki veljajo na mednarodnem tržišču. Italijanski ministri za trgovinsko mornarico pa je izjavil, da nima italijanska vlada namena graditi ladjevje, da bi ga pozneje prodajala. To spada v pristojnost IRI-ja ki pa se bo moral zateči za financiranje k zasebnemu kapitalu.

Porčajo medtem, da je okrog 200 manjših in srednjih zasebnih ladjedelnic vzdož italijanske obale v zadnjem času popolnoma prekinilo z delom. Predstavniki te male in srednje industrije so zahtevali od vlade energične ukrepe za rešitev vprašanja in ji med drugim očitali, da niso bile dosedanje državne podpore tej industriji nič ugodnejše od onih, ki bi jih lahko sami izposlovali pri kreditnih zavodih.

Sovjetska zveza in Japonska sta v zadnjem času v Avstraliji kupili velike količine volne po dokaj visokih cenah. Iz Sydneyja poročajo, da so se ameriški in angleški kupci umaknili, ko so videli, da so sovjetski in japonski kupci plačujejo tako visoke cene.  
Proizvodnja cementa v Avstraliji narasča. Avstrija proizvaja zdaj okoli 50.000 ton cementa mesečno, kar bi dalo letno povprečno okoli 600.000 ton; lansko leto je proizvodnja dosegla samo 320.000 ton.